

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΑΞΙΔΙΑ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

A 1. (μονάδες 15)

Τα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι τα μοναχικά ταξίδια των γυναικών ανά τον κόσμο αυξήθηκαν σημαντικά τα τελευταία χρόνια είναι:

- Η αλματώδης αύξηση των σχετικών αναζητήσεων στο διαδίκτυο
- Οι κρατήσεις που έχουν κάνει γυναίκες άνω των 50 ετών για τέτοιου είδους ταξίδια σε αμερικανικό ταξιδιωτικό πρακτορείο (και αφορούν πάνω από τις μισές συνολικές κρατήσεις)
- Τα δεδομένα από αντίστοιχα ταξίδια που αναρτώνται από γυναίκες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

A2. (μονάδες 10)

Η δημοσιογράφος Δώρα Μάστορα αναφέρει ότι στα μοναχικά της ταξίδια είχε τη δυνατότητα να κάνει ό,τι της περνούσε από το μυαλό, να περνάει ώρες μαζί με τους ντόπιους, ακόμη και αν ήταν σιωπηλή.

Με την αλλαγή του ευθύ λόγου σε πλάγιο, το ύφος του αποσπάσματος χάνει τη βιωματικότητα, την αμεσότητα και τη ζωντάνια του α΄ ενικού προσώπου και γίνεται απρόσωπο, ουδέτερο και αποστασιοποιημένο.

A3. (μονάδες 25)

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Θετικά αξιολογούνται:

- Ένας πετυχημένος, περιεκτικός και ελκυστικός τίτλος
- Αφόρμηση από την επικαιρότητα στον πρόλογο
- Η κατάλληλη τεκμηρίωση (γιατί όσα αναφέρουν συνιστούν δυσκολίες για τις γυναίκες που ταξιδεύουν μόνες και γιατί ενδείκνυνται οι τρόποι διαχείρισης των κινδύνων που προτείνουν)
- Η αναφορική λειτουργία της γλώσσας, το ουδέτερο ύφος

Αρνητικά αξιολογούνται:

- Η απουσία τίτλου ή ένας μακροσκελής ή ασαφής τίτλος
- Ένας γενικόλογος πρόλογος
- Η πληθώρα παραδειγμάτων και η έλλειψη τεκμηρίωσης
- Το προσωπικό, εξομολογητικό ύφος.

Ενδεικτικοί άξονες της απάντησης:

I. Δυσκολίες για μια γυναίκα που ταξιδεύει μόνη:

- Υπάρχει η σοβαρή πιθανότητα να την αντιμετωπίσουν, σε πολλές περιοχές του κόσμου, με επιθετικότητα/επιφύλαξη/σκεπτικισμό λόγω του φύλου της.
- Μπορεί να έρθει αντιμέτωπη όχι μόνο με έμφυλες αλλά και με φυλετικές προκαταλήψεις.
- Ίσως να θεωρηθεί από κάποιους ότι είναι πιο εύκολο, λόγω του φύλου της, να την εκμεταλλευτούν και να κοστολογήσουν επιπλέον προϊόντα ή υπηρεσίες (π.χ. σε αγορές ή ξεναγήσεις).
- Η όλη οργάνωση του ταξιδιού είναι ευθύνη ενός μόνο ατόμου, συνεπώς υπάρχει περίπτωση να γίνουν λάθη ή αβλεψίες.
- Είναι υπαρκτό το ενδεχόμενο ασθένειας, χωρίς να υπάρχει υποστήριξη από κάποιο οικείο πρόσωπο.
- Μπορεί να δημιουργηθούν συναισθήματα μοναξιάς.

II. Τρόποι διαχείρισης των κινδύνων:

- Προσεκτικός σχεδιασμός και ρεαλιστική εκτίμηση των προκλήσεων, πριν από την έναρξη του ταξιδιού (π.χ. ταξιδιωτική ασφάλεια, άτομα επικοινωνίας κτλ.)
- Γνώση και σεβασμός της τοπικής κουλτούρας/των εθίμων.
- Συνειδητή προσπάθεια εξεύρεσης σημείων επαφής με τους κατοίκους.
- Αντιμετώπιση με δυναμισμό και αποφασιστικότητα κάθε απόπειρας εκμετάλλευσης ή υπερτιμολόγησης αγαθών και υπηρεσιών.

B1. (μονάδες 15)

Στο κείμενο παρουσιάζεται η πρόσκληση σε ένα ταξίδι, το οποίο δεν είναι συνηθισμένο και χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα στοιχεία. Δεν έχει προκαθορισμένους προορισμούς, μεγάλες προετοιμασίες και δικλίδες ασφαλείας. Ενέχει, όμως, την περιπέτεια, τη φροντίδα και την προσφορά ως κύρια γνωρίσματά του. Πρόκειται, δηλαδή, για ένα ταξίδι συναισθηματικής ελευθερίας, που ενώ είναι επικίνδυνο, θα διαμορφώσει, ίσως, το είδος της σχέσης των δύο προσώπων.

B2. (μονάδες 10)

Ο μαθητής/η μαθήτρια αναμένεται να αναφέρει δύο από τα παρακάτω σχήματα λόγου:

Εικόνα: «Θα δέσουμε την άγκυρά μας στα φτερά των γλάρων» (οπτικοποιεί την επιθυμία φυγής)

Προσωποποίηση: «Και θα ορίσουμε τιμονιέρη μας το πιο τρελό δελφίνι» (προσδίδει λυρικότητα, υπογραμμίζει το παράτολμο εγχείρημα)

Υπερβολή και Επανάληψη: «Θα σου χαρίσω όλο το γαλάζιο του πελάγου

Όλο το χρυσάφι του ήλιου.

Όλο το ροζ του δειλινού»(δηλώνεται emphaticά το μέγεθος της αγάπης, η διάθεση για προσφορά προς το αγαπημένο πρόσωπο).

Μεταφορά: «Να έχεις χρώματα πολλά, να βάφεις τους πόθους και τις σκέψεις σου» (αυξάνεται η συναισθηματική ένταση και τονίζεται το έντονο ενδιαφέρον του προσώπου που απευθύνει την πρόσκληση).

- Αρνητικά αξιολογείται η αδυναμία σύνδεσης των γλωσσικών επιλογών με το περιεχόμενο του κειμένου.

B3. (μονάδες 25)

1. Θέμα αναγνωστικής ανταπόκρισης

Ενδεικτικοί άξονες της απάντησης

Η φωνή που ακούγεται στο κείμενο προτείνει σε κάποιο αγαπημένο πρόσωπο ένα μακρινό θαλάσσιο ταξίδι, γιατί θέλει

- να του δείξει την αγάπη της (στ. 8-13),
- να ξεφύγουν μαζί από την καθημερινή ρουτίνα και τα προβλήματά της (στ. 17-18),
- να ζήσουν μία περιπέτεια, ένα όνειρο, ελεύθεροι χωρίς δικλίδες ασφαλείας (στ. 3-7),
- να απομακρυνθούν από όλους, με οδηγό την πιο παράτολμη φαντασία (στ. 7).

Ο μαθητής/η μαθήτρια καλείται να εκφράσει ελεύθερα την προσωπική του ανταπόκριση σε αυτό το θαλάσσιο ταξίδι. Μπορεί να γράψει ότι νιώθει:

- ενθουσιασμό
- επιθυμία συμμετοχής σ' ένα τέτοιο παράτολμο ταξίδι
- λαχτάρα για το όνειρο και την ελευθερία που είναι σύμφυτα με αυτό το ταξίδι
- διάθεση να ξεφύγει από τα δεσμά της καθημερινότητας, ώστε να ζήσει και ο ίδιος/η ίδια την περιπέτεια
- την ανάγκη να βιώσει αντίστοιχα συναισθήματα χαράς, προσφοράς, αγάπης για έναν άλλο άνθρωπο, ή αντίθετα:
- δισταγμό και φόβο για τους κινδύνους και το ρίσκο που κρύβει αυτό το ταξίδι
- ανασφάλεια για τη φυγή από την καθημερινότητα χωρίς σχέδιο, προετοιμασία και οργάνωση
- απαισιοδοξία για την ανταπόκριση του αγαπημένου προσώπου
- αμφιβολία για τη δυνατότητα πραγματοποίησης ενός τέτοιου ταξιδιού.

ή

2. Θέμα δημιουργικής γραφής

Ενδεικτικοί άξονες της απάντησης

- Κειμενικό είδος: ημερολόγιο (ημερομηνία, προσφώνηση: αγαπημένο μου ημερολόγιο ή οποιαδήποτε ανάλογη, αποφώνηση: δικός σου/δική σου ή οποιαδήποτε ανάλογη)
- Συντάκτης/συντάκτρια: μαθητής/μαθήτρια
- Αποδέκτης/αποδέκτρια: το ημερολόγιο, στην ουσία ο ίδιος ο μαθητής/η ίδια η μαθήτρια
- Ύφος: άμεσο και εξομολογητικό (α και β ενικό πρόσωπο)
- Γλώσσα: απλή, αναφορική ή/και ποιητική λειτουργία
- Σκοπός για τον οποίο γράφεται το κείμενο: να εκφράσει ο μαθητής/η μαθήτρια με δημιουργικό τρόπο τις σκέψεις και τα συναισθήματά του/της για ένα μακρινό θαλάσσιο ταξίδι, όπως το ονειρεύεται ο ίδιος/η ίδια, με βάση τη συγκίνηση που του προκάλεσε το λογοτεχνικό κείμενο.
- Ο μαθητής/η μαθήτρια μπορεί να

- αναφερθεί στην αδημονία της προετοιμασίας και στη χαρά της πραγματοποίησης ενός τέτοιου ταξιδιού,
 - περιγράψει την αναχώρηση από το λιμάνι, τον διάπλου της ανοιχτής θάλασσας, την άφιξη στον προορισμό,
 - κάνει λόγο για την περιπέτεια, τη δυνατότητα ρεμβασμού στο κατάστρωμα, την ανάγκη γνωριμίας νέων τόπων και ανθρώπων,
 - υπογραμμίζει την επιθυμία φυγής από τους περιορισμούς ενός ασφυκτικού κοινωνικού περιβάλλοντος και καταφυγής στους ανοιχτούς θαλάσσιους ορίζοντες,
 - μιλήσει για την ανεξαρτησία που προσφέρει η θάλασσα στον ταξιδιώτη.
- Η εκφώνηση επιτρέπει την καταγραφή των προσωπικών ιδεών των μαθητών, αρκεί να είναι ολοκληρωμένες ως προς τη διατύπωση και τα νοήματα.